

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z GEOGRAFII W KLASACH V-VIII

Przedmiotowe zasady oceniania z przedmiotu geografia są elementem Zasad Wewnętrznej Systemu Oceniania w PSP nr 21 w Opolu.

Ocenianie na lekcjach geografii dokonywane jest według sześciostopniowej skali ocen:

- niedostateczny - 1 – ndst
- dopuszczający - 2 – dp
- dostateczny - 3 – dst
- dobry - 4 – db
- bardzo dobry - 5 – bdb
- celujący - 6 - cel

Stosowane również będą dodatkowe znaki plus i minus przy ocenach bieżących od 2 do 5. Liczba ocen w semestrze jest uzależniona od liczby godzin lekcyjnych w danej klasie, minimum 4.

Ocena półroczna i roczna uwzględnia wszystkie oceny bieżące, przy czym największą rangę mają oceny z prac pisemnych (sprawdzianów i kartkówek) oraz prac długoterminowych. Sprawdzone i ocenione sprawdziany i inne prace pisemne uczniów otrzymuje do wglądu podczas zajęć lekcyjnych.

Ocena z każdej formy sprawdzenia wiadomości ma przypisaną odrębną wagę:

Formy sprawdzenia wiadomości	Waga oceny
Sprawdzian / praca klasowa	3
Kartkówka	2
Odpowiedź ustna	2
Praca długoterminowa	2
Pozostałe formy sprawdzania np. prezentacja multimedialna, plakat, referat, praca w grupie, aktywność na lekcji	1

I. Wymagania edukacyjne przedmiotu.

1. Wiedza geograficzna:

- a) opanowanie podstawowego słownictwa geograficznego w celu opisywania oraz wyjaśniania występujących w środowisku geograficznym zjawisk i zachodzących w nim procesów,
- b) poznanie wybranych krajobrazów Polski i świata, ich głównych cech oraz składników,
- c) poznanie głównych cech środowiska geograficznego Polski, własnego regionu oraz najbliższego otoczenia, a także wybranych krajów i regionów Europy oraz świata,

- d) poznanie zróżnicowanych form działalności człowieka w środowisku, ich uwarunkowań i konsekwencji oraz dostrzeganie potrzeby racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody,
- e) rozumienie zróżnicowania przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego świata,
- f) identyfikowanie współzależności między elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz związków i zależności w środowisku geograficznym w skali lokalnej, regionalnej i globalnej,
- g) określanie prawidłowości w zakresie przestrzennego zróżnicowania warunków środowiska przyrodniczego oraz życia i różnych form działalności człowieka,
- h) integrowanie wiedzy przyrodniczej z wiedzą społeczno-ekonomiczną i humanistyczną.

2. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce:

- a) prowadzenie obserwacji i pomiarów w terenie, analizowanie pozyskanych danych i formułowanie wniosków na ich podstawie,
- b) korzystanie z planów, map, fotografii, rysunków, wykresów, diagramów, danych statystycznych, tekstów źródłowych oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu zdobywania, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych,
- c) interpretowanie map różnej treści,
- d) określanie związków i zależności między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego, formułowanie twierdzenia o prawidłowościach, dokonywanie uogólnień,
- e) ocenianie zjawisk i procesów społeczno-kulturowych oraz gospodarczych zachodzących w Polsce i w różnych regionach świata,
- f) stawianie pytań, formułowanie hipotez oraz proponowanie rozwiązań problemów dotyczących środowiska geograficznego,
- g) podejmowanie nowych wyzwań oraz racjonalnych działań prośrodowiskowych i społecznych,
- h) rozwijanie umiejętności percepcji przestrzeni i wyobraźni przestrzennej,
- i) podejmowanie konstruktywnej współpracy i rozwijanie umiejętności komunikowania się z innymi,
- j) wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w życiu codziennym.

3. Kształtowanie postaw:

- a) rozpoznawanie swoich predyspozycji i talentów oraz rozwijanie pasji i zainteresowań geograficznych,

- b) łączenie racjonalności naukowej z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości,
- c) przyjmowanie postawy szacunku do środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania,
- d) rozwijanie w sobie poczucia tożsamości oraz wykazywanie postawy patriotycznej, wspólnotowej i obywatelskiej,
- e) kształtowanie poczucia dumy z piękna ojczyściej przyrody i dorobku narodu (różnych obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego własnego regionu i Polski, krajobrazów Polski, walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych oraz sukcesów polskich przedsięwzięć na arenie międzynarodowej),
- f) kształtowanie pozytywnych – emocjonalnych i duchowych – więzi z najbliższym otoczeniem, krajem ojczystym, a także z całą planetą Ziemią,
- g) rozwijanie zdolności percepcji najbliższego otoczenia i miejsca rozumianego jako „oswojona” najbliższa przestrzeń, której nadaje pozytywne znaczenia,
- h) rozwijanie postawy współodpowiedzialności za stan środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz przyszłego rozwoju społeczno-kulturowego i gospodarczego „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski,
- i) przełamywanie stereotypów i kształtowanie postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości.

II. Obszary oceniania:

1. Wiedza i umiejętności:

- czytanie map różnej treści,
- wyjaśnianie prawidłowości występujących w cyklach astronomicznych, geograficznych, społecznych i gospodarczych,
- umiejętność posługiwania się przyrządami oraz modelami geograficznymi,
- umiejętność odczytywania i wykorzystania oraz sporządzania dokumentacji geograficznej (współrzędne geograficzne, dane statystyczne, wykresy, diagramy, ryciny, klimatogram),
- umiejętność dokonywania obliczeń geograficznych (m.in. odległości, różnicy wysokości, różnice czasowe, rozciągłość południkowa i równoleżnikowa, skala mapy, spadek temperatury wraz z wysokością, obliczenia z klimatogramu),
- umiejętność posługiwania się słownictwem i terminologią i geograficzną,
- wartościowanie wpływu działalności człowieka w środowisku przyrodniczym,
- aktywność na lekcji (udział w dyskusjach: argumentowanie, przekonywanie),
- prowadzenie rozumowań, dobór optymalnych metod wykorzystywanych do rozwiązywania problemów.

2. Współpraca w zespole:

- wkład pracy w planowaniu działań,
- sposób uzasadniania swojego stanowiska,
- współudział w podejmowaniu decyzji,
- przyjmowanie na siebie odpowiedzialnych ról (lider, sekretarz),
- sposób zaprezentowania rezultatów pracy grupy.

3. Styl pracy ucznia, m. in.:

- samodzielność pracy,
- pomysłowość i inwencja twórcza,
- systematyczność,
- aktywność podczas lekcji,
- estetyka wykonania i forma prezentacji wyników pracy,
- aktywność w konkursach i olimpiadach

4. Formy aktywności dodatkowej:

- realizacja prac dodatkowych z własnej inicjatywy,
- opracowanie i wykonanie pomocy dydaktycznych.

III. Formy pracy podlegające ocenie:

Uczeń na lekcji oceniany będzie za pomocą następujących narzędzi:

a) prace pisemne sprawdzające wiadomości i umiejętności:

- sprawdziany – zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem obejmujące daną partię materiału, z odpowiednią adnotacją w dzienniku, z zadaniami otwartymi (np. krótkiej odpowiedzi, tekstów z luką) lub zamkniętymi (np. na dobieranie, wielokrotnego wyboru, prawda- fałsz);
- kartkówki – obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji, nie muszą być zapowiedziane,

b) odpowiedzi ustne – polegających na sprawdzeniu umiejętności ucznia w zakresie rozumienia problemu, związków przyczynowo-skutkowych, postaw i przekonań, obejmujące materiał maksymalnie z trzech ostatnich lekcji,

c) aktywność na lekcji – za aktywną postawę na lekcjach uczeń będzie nagradzany oceną bardzo dobrą, na którą będą przeliczane plusy,

- d) zadania domowe w zeszycie przedmiotowym oraz w zeszycie ćwiczeń. Krótsze prace domowe, zadane w celu utrwalenia wiadomości z lekcji, oceniane na „+”, natomiast dłuższe prace domowe oceniane na indywidualną ocenę,
- e) lekcje powtórzeniowe - uczeń opracowuje odpowiednie zagadnienia, karty pracy lub zestawy zadań zgodnie z zaleceniami nauczyciela,
- f) praca z mapą (atlas, mapa ścienna, mapa konturowa) i czytanie map tematycznych: fizycznych, geologicznych, klimatycznych, topograficznych i innych,
- g) interpretacja danych statystycznych, diagramów, tabel, schematów oraz rysowanie diagramów i wykresów,
- h) praca indywidualna z kartą pracy, praca w parach lub kilku osobowych zespołach,
- i) prace dodatkowe – plakat, referat w połączeniu z prezentacją multimedialną, prace długoterminowe (jako alternatywna możliwość dla ucznia zdobycia dodatkowej oceny),
- j) udział w konkursach.

IV. Formy zapowiadania i poprawy ocen:

- ze sprawdzianu - obejmującego dany dział materiału, jest zapowiadany na 1 tydzień przed jego przeprowadzeniem. Uczniowie są zobowiązani do uczestniczenia w sprawdzianie w określonym dniu.
- z kartkówki – z bieżącego materiału, nie więcej niż z trzech ostatnich lekcji, może być bez zapowiedzenia.
- z odpowiedzi ustnej – uczniowie nie będą odpytywani w dniu sprawdzianu lub kartkówki, uczniowie mogą być odpytywani w ciągu jednostki lekcyjnej poświęconej powtórzeniu wiadomości. Poprawa w formie ustnej, obejmująca trzy ostatnie lekcje. Poprawa z inicjatywy ucznia.
- w przypadku otrzymania przez ucznia oceny niedostatecznej i dopuszczającej z pracy pisemnej lub ustnej, nauczyciel udziela uczniowi informacji o sposobach uzupełnienia wiedzy i ustala wspólnie z uczniem termin poprawy, która powinna nastąpić do dwóch tygodni od otrzymania oceny niedostatecznej lub dopuszczającej. Ocena poprawiona jest zapisana w dzienniku elektronicznym w odrębnej kolumnie z tytułem „poprawa” z taką samą wagą.
- uczeń zwolniony z prac klasowych, sprawdzianów (po usprawiedliwionej nieobecności spowodowanej chorobą, która trwała dłużej niż tydzień lub nieobecnością wynikającą z udziału ucznia, reprezentującego szkołę w zawodach, konkursach, koncertach) lub innych form sprawdzania wiedzy i umiejętności (po usprawiedliwionej nieobecności trwającej dłużej niż trzy dni) ma obowiązek napisać zaległe formy sprawdzania wiedzy w terminie ustalonym z nauczycielem, nie dłużej niż do miesiąca.
- w przypadku unikania przez ucznia przystąpienia do pracy klasowej, sprawdzianu przez dwa tygodnie uczeń ma obowiązek napisać go na najbliższej lekcji, na której jest obecny.

- w przypadku nieobecności ucznia na zapowiedzianej formie sprawdzającej wiedzę i umiejętności w dzienniku elektronicznym stosuje się zapis „0” („zero”).
- Ocenione prace są przechowywane przez nauczyciela do końca roku szkolnego z możliwością wglądu przez rodziców na zasadach ustalonych w Statucie PSP 21,

V. Kryteria wymagań na poszczególne stopnie:

Ocenę celującą: otrzymuje uczeń, który:

- posiadał wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania geografii w danej klasie,
- prezentuje swoje wiadomości posługując się fachową terminologią geograficzną,
- samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia oraz biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych,
- stosuje swoje wiadomości w sytuacjach nietypowych,
- wykazuje się szczególnym zainteresowaniem przedmiotem i aktywnością na lekcjach,
- podejmuje się wykonywania zadań dodatkowych, wykonuje twórcze prace oraz pomoce naukowe i potrafi je prezentować na forum klasy bądź szkoły,
- bardzo aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,
- osiąga sukcesy w szkolnych i pozaszkolnych konkursach geograficznych.

Ocenę bardzo dobrą: otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełen zakres wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania geografii w danej klasie,
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów teoretycznych i praktycznych objętych programem nauczania,
- umie samodzielnie wyszukiwać informacji z różnych źródeł i je selekcjonować,
- wykazuje biegłą znajomość mapy oraz samodzielnie i poprawnie interpretuje wykresy, dane statystyczne, tabele, schematy, diagramy, a także potrafi samodzielnie je sporządzić,
- wykazuje duże zainteresowanie przedmiotem,
- wyraża swą wiedzę stosując poprawny język, a jego odpowiedzi są prawidłowe, rozumne i pełne,
- aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym.

Ocenę dobrą: otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności bardziej złożone i mniej przystępne, przydatne i użyteczne w szkolnej i pozaszkolnej działalności,
- właściwie stosuje terminologię geograficzną, może popełniać drobne błędy,
- aktywnie uczestniczy w zajęciach, oraz stosuje wiadomości w sytuacjach typowych według wzorów znanych z lekcji i podręcznika, a także rozwiązuje typowe problemy z wykorzystaniem poznanych metod,
- zna omawianą na lekcjach problematykę oraz w sposób logiczny i spójny ją prezentuje,
- rozumie omawiane treści i potrafi je wytłumaczyć innym, uogólnia i formułuje wnioski,

- poprawnie i sprawnie wykonuje ćwiczenia i inne zadania,
- wykazuje duże zainteresowanie przedmiotem,
- samodzielnie pracuje z podręcznikiem i materiałami źródłowymi.

Ocenę dostateczną: otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności przystępne, niezbyt złożone, takie które można wykorzystać w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych oraz wykorzystuje je przy niewielkiej pomocy nauczyciela,
- rozumie omawiane zagadnienia, polecenia i instrukcje,
- zapamiętuje podstawowe wiadomości dla danego działu tematycznego i samodzielnie je prezentuje,
- analizuje podstawowe zależności, próbuje porównywać, wnioskować i zajmować określone stanowisko,
- dokonuje selekcji i porównania poznanych zjawisk,
- samodzielnie i poprawnie wykonuje proste ćwiczenia i zadania,
- wykazuje się aktywnością na lekcji w stopniu zadowalającym.

Ocenę dopuszczającą: otrzymuje uczeń, który:

- opanował jedynie minimum wiedzy i umiejętności określonych programem, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia,
- częściowo rozumie polecenia nauczyciela,
- większość ćwiczeń i poleceń wykonuje z pomocą nauczyciela,
- posiada wiedzę i umiejętności , które umożliwiają mu świadomy udział w lekcji, a także wykonywanie prostych zadań związanych z życiem codziennym,
- poprawnie, z pomocą nauczyciela, rozpoznaje, nazywa i klasyfikuje poznane pojęcia, zjawiska oraz procesy.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określanych podstawami programowymi, koniecznymi do dalszego kształcenia,
- wykazuje się brakiem systematyczności w przyswajaniu wiedzy i wykonywaniu prac domowych,
- nie podejmuje próby rozwiązywania zadań o małym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela,
- wykazuje się bierną postawą na lekcji,
- nie wykonuje zadań podczas lekcji oraz w domu,
- opuszcza zajęcia z przedmiotu.

W przypadku prac pisemnych stosuje się następującą skalę :

- Dla prac, z których maksymalna liczba punktów wynosi 12 ustalone są oceny:
12 p. - celujący

10,5 – 11,5 p. - bardzo dobry

8,5 - 10 p. - dobry

6,5 – 8 p. - dostateczny

4,5 - 6 p. - dopuszczający

0 – 4 p. – niedostateczny

Przy górnej granicy przedziału punktowego dodawany jest do oceny „+”.

- Dla prac, z których liczba punktów jest ponad 12 ustalone są progi procentowe:

celujący – 100 %

bardzo dobry – 90 % - 99 %

dobry – 75 % - 89 %

dostateczny – 50 % - 74 %

dopuszczający – 30 % - 49 %

niedostateczny – 0 % - 29 %

Przy górnej granicy przedziału procentowego dodawany jest do oceny „+”

VI. Dodatkowe ustalenia:

- uczeń ma możliwość zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji 2 razy w ciągu półrocza. Jest to odnotowane w dzienniku z zapisem „np.”. Nieprzygotowanie powinno być zgłaszane na początku lekcji, najpóźniej podczas sprawdzania listy obecności i może obejmować: brak przygotowania do lekcji, czy brak gotowości do odpowiedzi. Nie dotyczy to zapowiedzianych sprawdzianów, kartkówek oraz prac klasowych. Po wykorzystaniu limitu uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną,
- niewykorzystane nieprzygotowania nie przechodzą na inne półrocza,
- za aktywność na lekcjach uczeń otrzymuje plusy lub minusy, których ilość decyduje o ocenie częściowej wstawianej do dziennika pod koniec każdego semestru. Za pięć plusów uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, za otrzymane pięć minusów ocenę niedostateczną,
- ocenę śródroczną i roczną ustala się na podstawie ocen częściowych, zachowując ich hierarchię (najwyższą wagę przypisuje się ocenom z prac pisemnych obejmujących szerszy zakres materiału),
- uczeń nieobecny na lekcji ma obowiązek uzupełnić braki w zeszytach przedmiotowym i zeszytach ćwiczeń,
- w przypadku unikania przez ucznia przystąpienia do pracy klasowej, sprawdzianu lub kartkówki powyżej okresu dwóch tygodni, uczeń ma obowiązek napisać go na najbliższej lekcji, na której jest obecny,
- prace dodatkowe, udział w konkursach i olimpiadach może mieć tylko korzystny wpływ na ocenę końcową ucznia. Uczeń, który wygrywa konkurs rangi szkolnej lub miejskiej otrzymuje ocenę częściową 6 (waga 2), rangi ogólnopolskiej otrzymuje ocenę częściową 6 (waga 3). Finalista wojewódzkiego konkursu geograficznego otrzymuje na koniec roku szkolnego ocenę celującą.
- nieszanowanie obowiązków ucznia (brak zadania, brak podręcznika, ćwiczeń, zeszytu) nauczyciel odnotowuje w zakładce „Uwagi” w dzienniku elektronicznym.

Podpis nauczyciela geografii: Sara Włodarczyk